

แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

GUIDELINES FOR ADMINISTRATION OF STUDENT SUPPORT SYSTEMS IN THE DIGITAL ERA UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE LOEI, NONG BUA LAM PHU

สุภาพร ภากระจำง* ศักดินาภรณ์ นันท์ และ สุชาติ บางวิเศษ

Supapron Phakrajang*, Sakdinaporn Nunttee and Suchat Bangwiset

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลข 4200

Program in Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University, Loei 42000, Thailand

*Corresponding Author: Email: Suparion@gmail.com

รับบทความ 15 พฤศจิกายน 2565 แก้ไขบทความ 8 มีนาคม 2566 ตอบรับบทความ 19 มีนาคม 2566 เผยแพร่บทความ มีนาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล 2) เพื่อสร้างแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน และครูผู้สอน จำนวน 293 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และ ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นความต้องการจำเป็นทุกด้าน โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.13 ถึง 0.17

2. แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล มีองค์ประกอบ 6 ด้าน 18 วิธีดำเนินงาน 72 กิจกรรม และ 28 วิธีปฏิบัติ

คำสำคัญ: แนวทาง, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) examine the current and desirable conditions, and needs for work administration of student care and support systems in the digital era, 2) establish guidelines for work administration of student care and support systems in the digital age, and 3) evaluate guidelines for work administration of student care and support systems in the digital era. The research procedures comprised three phases: Phase 1 involved current and desirable conditions with a sample of 18 school administrators and 293 teachers. Data collection utilized a set of questionnaires with the reliability of 0.97. Phase 2 involved determining guidelines for work administration of student support systems in the digital era, comprising two stages as follows : Stage 1 involved conducting a multi-case study utilizing semi-structured interviews with three school administrators,

selected through purposive sampling. In Stage 2, a focus group session was conducted with nine stakeholders, also selected through purposive sampling. Phase 3 was related to guidelines assessment. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Need Index (PNI_{Modified}) for qualitative data analysis, employing the descriptive analysis method.

The research results revealed that:

1. The current conditions on work administration of student care and support systems in the digital age were rated overall at a high level, while the desirable conditions reached the highest level. The Priority Need Index of all aspects reported the PNI_{Modified} values ranging from 0.13 to 0.17.

2. The guidelines for work administration of student care and support systems in the digital age consisted of six components, 18 operational methods, 72 activities, and 28 practices.

Keywords: Guidelines, Student Support Systems, Digital Era

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการต้องส่งเสริมผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาของผู้เรียน ความประพฤติสังเกตพฤติกรรมทางการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบความรู้ไปในการเรียนการสอนตามความเหมาะสมแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563, หน้า 3–18) จะเห็นได้ว่า เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพนั้นเด็กจะต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงมีความจำเป็นที่เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาและต่อเนื่องไปจนถึงวัยรุ่น โดยเฉพาะพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กรมสุขภาพจิต, 2558, หน้า 47) ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญกับพวกเขาให้เขาได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ที่มีจะประสบปัญหาคือเขาไม่มีความรู้ในเรื่องสิ่งที่ถูกหรือผิดไม่มีความรู้หรือให้คำปรึกษาในทางที่ถูกตามที่ตนเองต้องการและชี้แนะแนวทางแก้ไขหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยการคิดที่ขาดการยั้งคิดและการขาดหลักยึดเหนี่ยวเมื่อเด็กประสบพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนแต่ละคนมีภาวะด้านพัฒนาการแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพภายใน และภายนอกตามสภาพความเป็นตัวตนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองและการรับรู้ ขาดทักษะในการคิด บทพร่องทางการเรียนรู้ ไม่มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น ควบคุมอารมณ์และความเครียดไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 1–3) ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณลักษณะ 8 ประการก่อนจบหลักสูตร ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายสำคัญ คือ ให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ จากครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา อย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีการกิจกรรมหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 15) ความสำเร็จโรงเรียนทุกแห่งด้านการเรียนและด้านการดำรงชีวิตของนักเรียนคือความสำเร็จที่แท้จริงของผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น หน้าที่การจัดการศึกษานอกจากจะจัด “ระบบการเรียนการสอน” ให้นักเรียนเป็นคนเก่งแล้วจำเป็นต้องจัด “ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน” ให้เป็นคนดี พร้อมไปด้วย “ทั้งเก่งทั้งดี” ให้รู้เท่าถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีความสุข โดยต้อง

อาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพ นักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำโดยผู้บริหารสนับสนุนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อ นักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน คณะทำงานทุกคนต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด โดยโรงเรียนทุกแห่งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ดังนั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงต้องหาวิธีจัดการกระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนทุกด้าน นอกจากการจัดหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญ ประการหนึ่งในการพัฒนา ในสภาพของสังคมยุคการสื่อสารไร้พรมแดนเราต้องยอมรับว่า มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากในการดำเนินชีวิต การสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผล ทางความเจริญรุ่งเรืองแล้วยังมีผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรง ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียด ความทุกข์ความวิตกกังวล มีการปรับตัวไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งจัดเป็นวัยวิกฤติ เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่สมบูรณ์มีความสับสนในการ วางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพื่อนจึงมี พฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการ ป้องกันและแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงในอนาคตได้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหนึ่งซึ่งเป็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้เป็นมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญในอดีต เป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแวดล้อมไปด้วยข้อมูลข่าวสารปัญหาเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเร็วร้อนแรงและก้าวได้อย่างทั่วถึงเท่าทันถูกต้องและเป็นธรรมกับเด็กและเยาวชนทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 7) ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีระเบียบวินัยที่ดี ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หนองบัวลำภู มีนักเรียนจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมจากปัญหาดังกล่าวในการ สืบรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน พบข้อมูลนักเรียนมีปัญหาหลายประการเช่น ปัญหาครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กันตามลำพังสภาพเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีจิตใจว่าเหว่มีความรู้สึกขาดความอบอุ่น มีผลกระทบต่อด้านการเรียนมาโรงเรียนอย่าง ไม่มีความสุขไม่มีความสุขในการเรียน บางครั้งตื่นสายมาโรงเรียนไม่ทัน บางคนขาดเรียน หนีเรียน ผลการเรียนตกต่ำ นักเรียนเหล่านี้ถ้าถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดี เช่น การใช้สารเสพติด หรือไปเที่ยวเตร่มั่วสุมอาจคล้อยตามได้ง่ายจากปัญหาดังกล่าวโรงเรียน จึงต้องพยายามหาวิธีที่จะช่วยเหลือและป้องกันปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวจึงได้ดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทางด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้เกิดปัญหาหรือลุกลามมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยงและสามารถแก้ปัญหาที่นักเรียนในเบื้องต้นได้โดยให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนรวมทั้งกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตรวจสอบได้เป็นที่ยอมรับของชุมชน สังคมแม้ว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หนองบัวลำภู จะได้ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเสนอนโยบายของสำนักงานการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาเพื่อให้ได้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือและศรัทธาของชุมชน โดยได้นำกระบวนการวิธีการ และเครื่องมือของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ แต่จากการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่มีการสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรคที่อาจมีขึ้นได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หนองบัวลำภู, 2563)

ส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หนองบัวลำภู ได้มีการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้โรงเรียนในสังกัดมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ก็ยังมีปัญหาในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งในปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หนองบัวลำภู ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ นักเรียนออกกลางคันเนื่องจากย้ายตามผู้ปกครอง นักเรียนมีชื่ออยู่ในโรงเรียนแต่ไม่มีตัวตนมาโรงเรียน ครอบครัว

แตกแยก หย่าร้าง ปัญหาผู้ปกครองมีรายได้น้อยทำให้ขาดทุนทรัพย์ในการดำรงชีวิต ปัญหาการปรับสภาพตนเองในสังคม การทำงาน การเรียนร่วมกับเพื่อน การเรียนกับครูและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ปัญหาการอยู่ในกลุ่มเสี่ยง มีความประพฤติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เช่น บุหรี่ สุรา ยาเสพติด ชู้สาว แต่งงาน ทะเลาะวิวาท จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้โรงเรียนมีปัญหาสภาพการณ์แนวโน้มการออกกลางคันของนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563)

จากสภาพปัญหา จึงมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ภารกิจขององค์กรบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยกระบวนการและมีการวางแผนการจัดองค์กร การสั่งการ การควบคุม การติดตาม และการประเมินผล โดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักร่วมกับบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย มี 5 ด้าน คือ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นหรือตามดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาจัดได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับ ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรม โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและนโยบายของสถานศึกษาด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

การป้องกันและการแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาที่มีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล

การส่งต่อ หมายถึง การส่งต่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาประสานงานกับครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ยากต่อการช่วยเหลือ และการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียน

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้ได้รับเงินจากงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณที่จ่ายในลักษณะเงินเดือนในกระทรวงศึกษาธิการในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู หมายถึง หน่วยงานที่บริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยและจังหวัดหนองบัวลำภู

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง กำหนดขนาดตามจำนวนนักเรียนซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 4 ขนาด คือ

ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 359 คนลงมา

ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 360–1,079 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีขนาดนักเรียนตั้งแต่ 1,080–1,679 คน

ขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีขนาดนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป

ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่มีการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารในยุคดิจิทัล หมายถึง ผู้นำที่มีบทบาทเกี่ยวกับการบริหารจัดการในสถานศึกษาโดยการส่งเสริมกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รู้เท่าทันถึง เทคโนโลยีพร้อมขับเคลื่อนการใช้องค์ความรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ให้ดำรงอยู่และแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะลักษณะยุคดิจิทัล ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความรวดเร็วในการสื่อสาร 2) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขต 3) การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ

เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์การจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในด้านต่าง ๆ

การนำไปสู่การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล การเปลี่ยนรูปของการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การเรียนรู้ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตควรมีการขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการดำรงอยู่ของสถานศึกษา การตอบสนองความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการเรียนรู้โลกแห่งดิจิทัล

ทฤษฎีความต้องการ แสวงหาของ McClelland เป็นทฤษฎีที่บุคคลมุ่งความต้องการเฉพาะอย่างมากกว่าความต้องการอื่น ๆ 3 ประการ คือ ความต้องการอำนาจ ความต้องการผูกพัน ความต้องการความสำเร็จ

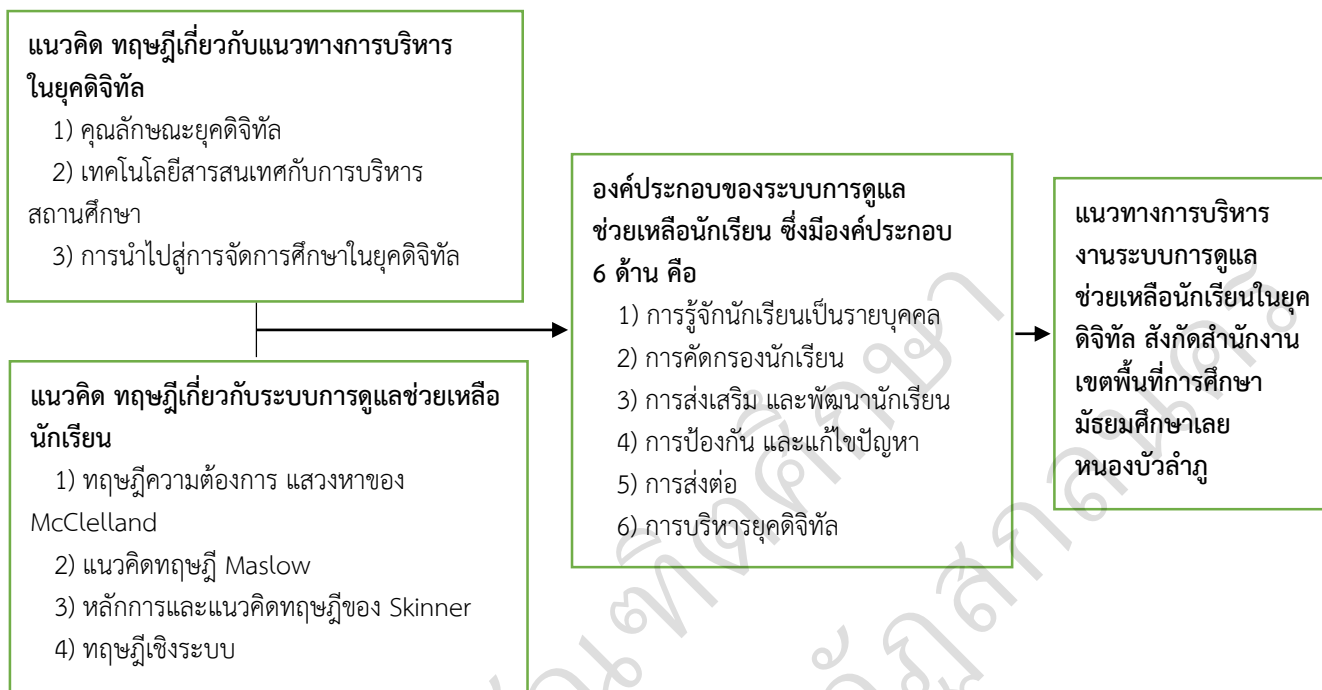
แนวคิดทฤษฎี Maslow พฤติกรรมของมนุษย์ว่าเป็นลักษณะการเจริญเติบโตของบุคคล ซึ่งเกิดในช่วงทุกข์ มนุษย์ทุกคนล้วนมีความปรารถนาที่จะตอบสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น

หลักการและแนวคิดทฤษฎีของ Skinner เกี่ยวข้องกับเรื่องของเงื่อนไขการกระทำ ซึ่งค่อนข้างแตกต่างไปจากทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์อื่น ๆ

ทฤษฎีเชิงระบบ มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลลัพธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากแนวคิดของนักวิชา และนำมาสังเคราะห์ได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ตามภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยวิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 2,254 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 131 คน และครูผู้สอน 2,123 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 274 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 48 คน และครูผู้สอน 226 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับ ระดับการปฏิบัติงาน ตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 19) ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน และแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ และ 6) การบริหารยุคดิจิทัล

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (โดยสุ่มแบบอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก) ด้วยตนเอง และติดต่อแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ และได้แบบสอบถามคืน จำนวน 311 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
3. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์เป็นระดับคะแนน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ ระดับความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในระยะที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ (Modified Priority Index = PNI) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2542)

ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1) การศึกษาพหุกรณี (Multi-Case Study) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาถือเป็นโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) มีความเด่นด้านการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนผาอินทร์แปลงวิทยา ตำบลเอราวัณ อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย 2) โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ ตำบลนากลาง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 3) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนเลยพิทยาคม อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน ซึ่งได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

ขั้นตอนที่ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบร่างแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 9 คน ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยมี ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบัน พบว่า การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการบริหารยุคดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.71) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.69) และด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.80)

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสภาพที่พึงประสงค์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.43) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.54)

1.3 ความต้องการจำเป็นการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า มีความต้องการจำเป็นทุกด้าน โดยมีค่า $PNI_{Modified} = 0.13$ ถึง 0.17 รายด้านที่ พบว่า มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงที่สุด ตามลำดับความสำคัญ คือ 1) ด้านการส่งต่อมีค่า ($PNI_{Modified} = 0.171$) 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.148$) 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.143$) 4) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.142$) 5) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.137$) และ 6) ด้านการบริหารยุคดิจิทัลมีค่า ($PNI_{Modified} = 0.130$)

2. ผลการกำหนดแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ของรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1) แนวทางที่สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน 2) แนวทางที่สถานศึกษามีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 3) แนวทางที่สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม รวม 15 กิจกรรม 4 วิธีปฏิบัติ

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1) แนวทางที่สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา 2) แนวทางที่สถานศึกษามีการดำเนินการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และ 3) แนวทางที่สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการคัดกรองนักเรียนหากมีข้อผิดพลาดผู้บริหารมีการแนะนำและยอมรับข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการกลุ่มนักเรียน รวม 9 กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1) แนวทางที่สถานศึกษามีแนวปฏิบัติให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน 2) แนวทางที่สถานศึกษามีแนวทางในการสร้างความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจตรงกัน และ 3) แนวทางที่สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา รวม 14 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายา 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1) แนวทางที่สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาของนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) แนวทางที่สถานศึกษามีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน และ 3) แนวทางที่ครูผู้สอนตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหายา รวม 12 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ

2.5 ด้านการส่งต่อ 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1) แนวทางที่สถานศึกษามีการดำเนินการแก้ไขปัญหาล่วงหน้าก่อนหากไม่สามารถแก้ไขได้จึงดำเนินการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) แนวทางที่สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และ 3) แนวทางที่สถานศึกษาได้ส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวม 10 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ

2.6 ด้านการบริหารยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1) แนวทางที่สถานศึกษาประชาสัมพันธ์หรือรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยใช้สื่อ Social Media 2) แนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองโดยเรียนรู้การจัดการและเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ และ 3) แนวทางที่สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากร เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้โปรแกรมในรูปแบบ website, Facebook, Line ฯลฯ รวม 12 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ

3. ผลการประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40)

3.1 ด้านความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40)

3.2 ด้านความเหมาะสม ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48)

3.3 ด้านความถูกต้อง ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า มีความต้องการจำเป็นทุกด้าน และด้านที่ พบว่า มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อ สอดคล้อง ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จากทั้งหมด 6 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ สถานศึกษามีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยมีการออกประวัติส่วนตัวการศึกษาอย่างชัดเจน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่ค่อยมีการประชุมครูที่ปรึกษาเพื่อจัดทำปฏิทินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นรายบุคคลไม่มีการออกแบบและจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างถูกต้อง ขาดงบประมาณ นวัตกรรมนักเรียนไม่ค่อยชัดเจน และขาดการกำกับติดตาม ประเมินผล สรุปผล และการปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงติ (2563, หน้า 54) ได้ศึกษา การศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการให้ข้อมูลนักเรียนมีการบริหารจัดการข้อมูลด้านพฤติกรรมข้อมูลการขาดเรียนของนักเรียนมีระบบติดตามนักเรียนจากครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นและมีสารสนเทศจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อทราบพฤติกรรมนักเรียนขณะอยู่บ้านและสภาพความเป็นอยู่ภายในครอบครัว 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดการประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียน และวางแผนการจัดทำแบบคัดกรองที่ชัดเจน และไม่มีการจัดทำแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา สิตะพงษ์ (2560, หน้า 76) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า 3.1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล : ครูควรรู้ข้อมูลเด็กทุกคนโดยการเยี่ยมบ้าน 3.2) ด้านการคัดกรองนักเรียน : ต้องคัดกรองตามสภาพ จริงและมีเอกสารหลักฐาน 3.3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน : ควรมีเวทีให้นักเรียนได้แสดง ความรู้ความสามารถ 3.4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา : ครูควรรู้ปัญหาของนักเรียนและ ครอบครัวเพื่อให้ความช่วยเหลือ และประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา 3.5) ด้าน การส่งต่อนักเรียน : พัฒนาการของนักเรียนต้องเป็นไปในทางบวกและด้านลบครูต้องรู้ความถนัดและศักยภาพของนักเรียนก่อนจะส่งต่อ 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาไม่ได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบกิจกรรมการพัฒนาตนเองของนักเรียน จัดกิจกรรมที่เด็กนักเรียนต้องการอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา สิตะพงษ์ (2560, หน้า 76) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ

เขต 3 พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน : ควรมีเวทีให้นักเรียนได้แสดง ความรู้ความสามารถ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ไม่ได้จัดกิจกรรมเพิ่มความรู้ให้กับครูเพื่อพัฒนาครูในด้านให้คำปรึกษา การดูแลนักเรียนและการแก้ไขปัญหา จากหน่วยงานที่มีความรู้โดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ อินทร์แพง (2559, หน้า 86) ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน ในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสองคลอง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ด้านการป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาคควรเสียสละเวลาเพื่อแก้ไข ปัญหานักเรียนอย่างจริงจัง มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกัน และผู้บริหารควรมีการจัดอบรมครูที่ปรึกษาเพื่อให้มีทักษะในการให้คำแนะนำปรึกษาและการจัดกิจกรรมเสริมแก่นักเรียน 5) ด้านการส่งต่อ คือ สถานศึกษามีการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้พอใจต่อการถูกส่งต่อเพื่อรับการช่วยเหลือ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดการชี้แจงแนวทางการประสานงานและบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนให้บุคลากรทราบ ไม่มีการจัดทำบันทึกการส่งต่อทุกครั้งให้เป็นปัจจุบัน ไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบนักเรียนและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ โพธิ์เพชร (2559, หน้า 125–126) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้รับทราบ ข้อมูลนักเรียนอย่าง ชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร สรุปผลและรายงานให้โรงเรียนได้รับทราบ ชี้แจงแนวทางการ ประสานงานและบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยัง ผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนให้บุคลากร ทราบ จัดทำบันทึกการส่งต่อทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบัน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการติดตาม ดูแลนักเรียน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จัดทำบันทึกการติดตามผลการ ช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจาก ผู้เกี่ยวข้อง จัดประชุมเพื่อให้ทราบ การดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และจัดทำปฏิทินนัดหมายผู้ที่เกี่ยวข้อง 6) ด้านการบริหารยุคดิจิทัล คือ สถานศึกษาสร้างเครื่องมือหรือช่องทางที่จะทำให้อครู ผู้เรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสแบ่งปันเรื่องราวในเชิงบวกเกี่ยวกับสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลงานเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ทำให้ต่างคนต่างสร้างช่องทางของตนเองในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ แสงสุริยา (2556, หน้า 65) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบออนไลน์ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ที่ส่งผลต่อการพิทักษ์คุ้มครอง และดูแลอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาตนเองและสังคม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่ผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยค่าคะแนนระดับการดำเนินงาน ความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นความตระหนัก ขั้นความพยายาม ขั้นความสำเร็จ และขั้นความยั่งยืน โดยดำเนินการที่โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรีศรีนครนิคมศึกษา ขั้นตอนวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การสร้างระบบ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบ ขั้นที่ 4 การประเมิน และปรับปรุงระบบ ผลการวิจัย พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของระบบการวิจัย ประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบการวางแผน ระบบการปฏิบัติการ ระบบตรวจสอบ ระบบสะท้อนผล ซึ่งทุกระบบมี ขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล อีกทั้งผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ส่งผลต่อการพิทักษ์คุ้มครองและดูแล อย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตนเองและสังคม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน ระดับมากที่สุด คือ มีการพัฒนาดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง และมีข้อมูลความก้าวหน้าของการพัฒนาระดับความยั่งยืน

ผลการประเมิน แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เกี่ยวกับความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายขั้นตอน หลายแหล่งข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ทำให้เกิดแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ของรายละเอียด คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน คือ 1.1) แนวทางที่สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน 1.2) แนวทางที่ สถานศึกษามีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 1.3) แนวทางที่ สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม รวม 15 กิจกรรม 4 วิธี ปฏิบัติ 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3 วิธีดำเนินงาน คือ 2.1) แนวทางที่สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้าน การคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา 2.2) แนวทางที่สถานศึกษามีการดำเนินการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และ 2.3) แนวทางที่สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการการคัดกรองนักเรียนหากมีข้อผิดพลาดผู้บริหารมีการแนะนำและยอมรับข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการกลุ่มนักเรียน รวม 9 กิจกรรม และ 8 วิธีปฏิบัติ 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 3 วิธีดำเนินงานคือ 3.1) แนวทางที่สถานศึกษามีแนวปฏิบัติให้การ สนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน 3.2) แนวทางที่สถานศึกษามีแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจตรงกัน และ 3.3) แนวทางที่สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้ สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา รวม 14 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาย 3 วิธีดำเนินงาน คือ 4.1) แนวทางที่สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.2) แนวทางที่สถานศึกษามีการป้องกันและแก้ไขปัญหายสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน และ 4.3) แนวทางที่ครูผู้สอน ตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย รวม 12 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ 5) ด้านการส่งต่อ 3 วิธีดำเนินงาน คือ 5.1) แนวทางที่สถานศึกษามีการดำเนินการแก้ไขปัญหายเบื้องต้นก่อนหากไม่สามารถแก้ไขได้จึงดำเนินการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง 5.2) แนวทางที่สถานศึกษามีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และ 5.3) แนวทางที่สถานศึกษาได้ส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการ ช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวม 10 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ 6) ด้านการบริหารยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน คือ 6.1) แนวทางที่สถานศึกษาประชาสัมพันธ์หรือรายงานการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยใช้สื่อ Social Media 6.2) แนวทางที่ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองโดยเรียนรู้การจัดการและการใช้เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ และ 6.3) แนวทางที่สถานศึกษามีการ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากร เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้โปรแกรมในรูปแบบ website, Facebook, Line ฯลฯ รวม 12 กิจกรรม และ 4 วิธีปฏิบัติ

สรุป

แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล องค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ประกอบด้วย 3 วิธีดำเนินงาน 15 กิจกรรม 4 วิธีปฏิบัติ 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3 วิธีดำเนินงาน 9 กิจกรรม 8 วิธี ปฏิบัติ 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 3 วิธีดำเนินงาน 14 กิจกรรม 4 วิธีปฏิบัติ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาย 3 วิธีดำเนินงาน 12 กิจกรรม 4 วิธีปฏิบัติ 5) ด้านการส่งต่อ 3 วิธีดำเนินงาน 10 กิจกรรม 4 วิธีปฏิบัติ และ 6) ด้านการบริหารยุคดิจิทัล 3 วิธีดำเนินงาน 12 กิจกรรม 4 วิธีปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี การแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ผลการวิจัย ด้านการคัดกรองนักเรียนรายข้อ ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

1.3 ผลการวิจัยด้านการส่งเสริมและพัฒนา ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

1.4 ผลการวิจัย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาย ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือความต้องการให้ผู้บริหาร สถานศึกษา มีโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายของนักเรียน

1.5 ผลการวิจัย ด้านการส่งต่อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นก่อนหากไม่สามารถแก้ไขได้จึงดำเนินการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.6 ผลการวิจัย ด้านการบริหารยุคดิจิทัลที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือให้สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

2.3 ควรศึกษาวิธีการสภาพแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2558). รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด งานพิมพ์. กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศักรินทร์ โพธิ์เพชร. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สร้อยญา สิตะพงษ์. (2560). การศึกษาสภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุวรรณา แสงสุริยา. (2556). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ป.ด. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2557). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2563). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2563. เลย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู.
- องอาจ อินทร์แพง. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสองคลอง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Hoy, K. and Miskel, G. (2001). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. (9th ed). New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.